

Nowe stanowiska pięciu zawleczonych gatunków chrząszczy (Coleoptera) w Polsce

New data on occurrence of five adventive beetle species (Coleoptera) in Poland

Tomasz CZERWIŃSKI¹, Karol SZAWARYN²

Muzeum i Instytut Zoologii PAN, ul. Wilcza 64, 00-679 Warszawa

¹ e-mail: tczerwinski@miiz.waw.pl; ² e-mail: k.szawaryn@gmail.com

KEY WORDS: Bostrichidae, Mycetophagidae, Nitidulidae, Silvanidae, new records, Poland.

Autorzy przedstawiają nowe dane faunistyczne dla pięciu zawleczonych gatunków chrząszczy.

Litargus balteatus LECONTE, 1856
(Mycetophagidae)

- Nizina Mazowiecka: DC98 Warszawa, X 2019, 1 ex., leg. T. CZERWIŃSKI, na terenie sklepu towarowego, zapleśniałe cebule roślin ogrodowych.

Gatunek synantropijny po raz pierwszy wykazany z Polski w 1989 r. z Dolnego Śląska (BOROWIEC 1991), następnie w latach 90. z Sudetów Zachodnich (BOROWIEC 1995) i Górnego Śląska (MELKE i GRZYWOCZ 2003), a po roku 2000 z Niziny Wielkopolskiej, Pojezierza Pomorskiego i Mazurskiego (RUTA i in. 2012). Gatunek kosmopolityczny opisany z Ameryki Północnej, znajdujący w przyzmacach siana i chwastów. Nowy dla Niziny Mazowieckiej.

Carpophilus hemipterus (LINNAEUS, 1758)
(Nitidulidae)

- Nizina Mazowiecka: DC98 Warszawa, X 2019, 1 ex., leg. T. CZERWIŃSKI, na terenie sklepu towarowego, zapleśniałe cebule roślin ogrodowych.

Gatunek kosmopolityczny, prawdopodobnie pochodzący ze strefy tropikalnej. Notowany jako szkodnik owoców suszonych. W środkowej Europie częściowo zaaklimatyzowany, gdyż poza obiektami magazynowymi znajdujący był również w warunkach naturalnych. Z terenu Polski wykazywany od ponad 100 lat lecz notowany z rozproszonych stanowisk. Z Niziny Mazowieckiej stwierdzony po raz pierwszy z okolic Radomia (LASOŃ i MIŁKOWSKI 2011) oraz z Kampinoskiego Parku Narodowego (LASOŃ i in. 2011).

Ahasverus advenus (WALTL, 1834)
(Silvanidae)

- Nizina Mazowiecka: DC98 Warszawa, X 2019, 7 exx., leg. T. CZERWIŃSKI, na terenie sklepu towarowego, zapleśniałe cebule roślin ogrodowych.

Gatunek spichrzela stosunkowo rzadko notowany w Polsce choć ostatnie dane faunistyczne pokazują jego szerokie rozmieszczenie zarówno w środowiskach synantropijnych jak i naturalnych (MARCZAK i LASECKI 2011, MIŁKOWSKI i in. 2019). Regularnie jest obserwowany w rozkładających się, pleśniejących szczątkach roślinnych. Gatunek nowy dla Niziny Mazowieckiej.

Oryzaephilus surinamensis (LINNAEUS, 1758)
(Silvanidae)

- Pobrzeże Bałtyku: CF44 Gdynia, XII 2017, 2 exx., leg. K. SZAWARYN, martwe osobniki znalezione w próbach ryżu pochodzących z gdyńskiego portu.

Gatunek spichrzela znany jako szkodnik magazynowy produktów zbożowych. Pierwotne rozsiedlenie tego gatunku nie jest do końca znane, prawdopodobnie pochodzi z Ameryki Południowej lub Indonezji. W Europie występuje głównie w pomieszczeniach zamkniętych (magazyny, spichrze, silosy, spiżarnie itp.), choć czasami znajdujący także w siedliskach naturalnych. Znany z rozproszonych stanowisk w różnych częściach Polski (MIŁKOWSKI i in. 2019). Z terenów portowych Gdyni i Gdańska wielokrotnie wykazywany w transportach różnych substratów roślinnych jak zboża, mąka, juta, kawa czy orzechy włoskie (KAMIŃSKI 1968, KAMIŃSKI 1972).

Rhyzopertha dominica (FABRICIUS, 1792)
(Bostrichidae)

- Pobrzeże Bałtyku: CF43 Gdańsk, I 2018, 13 exx., leg. K. SZAWARYN, okazy odłowione na terenie Wydziału Biologii Uniwersytetu Gdańskiego, wyhodowane z ziaren pszenicy.

Przypuszczalnie ojczyzną gatunku jest Azja Południowa skąd się rozprzestrzenił po całym świecie. Do Polski jest sporadycznie zawlekany z importowanym ziarnem, ale na dłużej nigdzie się nie zaaklimatyzował. Na terenie kraju notowany z szeregu lokalizacji z magazynów zboża, choć niedawno stwierdzony także w środowisku naturalnym (KLEJDYSZ i NAWROT 2010, MOKRZYCKI i in. 2013). Z terenów portowych Gdyni i Gdańska wielokrotnie wykazywany w transportach różnych substratów roślinnych jak zboża, kukurydza, manna, palma kokosowa (KAMIŃSKI 1968, KAMIŃSKI 1972).

zgrupowań chrząszczy (Coleoptera) zasiedlających pniaki. *Studia i Materiały CEPL, Rogów*, **35** (2): 48-81.

- RUTA R., KONWERSKI SZ., MIŁKOWSKI M., GAWROŃSKI R., KOMOSIŃSKI K., MELKE A., MARCZAK D. 2012: Nowe stanowiska Mycetophagidae (Coleoptera: Tenebrionoidea) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne*, **31** (4): 274-287.

Wpłynęło: 23 stycznia 2020
Zaakceptowano: 11 lutego 2020

PIŚMIENNICTWO

- BOROWIEC L. 1991: Nowe i rzadkie dla Polski gatunki chrząszczy (Coleoptera). *Wiadomości Entomologiczne*, **10** (4): 197-205.
- BOROWIEC L. 1995: Kilka rzadszych gatunków chrząszczy (Coleoptera) z Sudetów Zachodnich. *Wiadomości Entomologiczne*, **14** (3): 188.
- KAMIŃSKI E. 1968: Choroby, szkodniki i chwasty zarejestrowane na towarach pochodzenia roślinnego przy wwożeniu ich do Polski w latach 1945-1958. *Biuletyn Instytutu Ochrony Roślin*, **38**: 57-94.
- KAMIŃSKI E. 1972: Choroby, szkodniki i chwasty zarejestrowane na towarach pochodzenia roślinnego przy wwożeniu ich do Polski w latach 1967-1969. *Biuletyn Instytutu Ochrony Roślin*, **53**: 33-93.
- KLEJDYSZ T., NAWROT J. 2010: First record of outdoor occurrence of stored-product Coleopterans in arable landscape in Poland. *Journal of Plant Protection Research*, **50** (4): 551-553.
- LASOŃ A., MARCZAK D., KUBISZ D., TYKARSKI P. 2011: Kateretidae and Nitidulidae (Coleoptera) of the Mazovian Lowland. *Polskie Pismo Entomologiczne*, **80** (2): 299-320.
- LASOŃ A., MIŁKOWSKI M. 2011: Kateretidae i Nitidulidae (Coleoptera) okolic Radomia. *Wiadomości Entomologiczne*, **30** (3): 149-158.
- MARCZAK D., LASECKI R. 2011: Nowe stanowiska interesujących gatunków chrząszczy (Coleoptera) na Pojezierzu Mazurskim. *Wiadomości Entomologiczne*, **30** (4): 205-210.
- MELKE A., GRZYWOCZ J. 2003: *Carpophilus pilosellus* MOTSCHULSKY, 1858 (Coleoptera: Nitidulidae) – nowy chrząszcz w polskiej entomofaunie synantropijnej oraz interesujące dane o innych gatunkach tego środowiska. *Acta Entomologica Silesiana*, **11**: 102-105.
- MIŁKOWSKI M., RUTA R., GRZYWOCZ J., TATUR-DYTKOWSKI J., GREŃ C., KOMOSIŃSKI K., KRÓLIK R., LASOŃ A., SZOŁTYS H. 2019: Nowe dane o występowaniu spichrzelowatych (Coleoptera: Silvanidae) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne*, **38** (2): 91-115.
- MOKRZYCKI T., BOROWSKI J., BYK A., RUTKIEWICZ A. 2013: Waloryzacja kompleksów Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Spalsko-Rogowskie” na podstawie struktury